Stipendije za osobe s invaliditetom

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Hrvatskoj je bilo 429.421 osoba s invaliditetom (9,7% ukupnog stanovništva), od kojih je oko 15.500 osoba s teškoćama u razvoju uključeno u proces odgoja i obrazovanja. Prema procjeni od ukupno 65.000 studenata koji studiraju na Sveučilištu u Zagrebu, svega je oko 200 studenata s invaliditetom, što iznosi samo 3 promila. Upravo te poražavajuće procjene navele su Grad na pokušaj dodatnog motiviranja mladih osoba s invaliditetom na završetak srednje škole, a nakon nje na upis fakulteta. Najnoviji podaci pokazuju kako samo 4% osoba s invaliditetom ima završen fakultet, a srednju školu njih 12%.

Primarni je cilj projekta potaknuti mlade osobe s invaliditetom da nastave obrazovanje, jer je ono preduvjet uspješne integracije u gospodarski, socijalni, obrazovni i kulturni život zajednice. Cilj intervencije bio je i osigurati kvalitetne uvjete naobrazbe studenata s invaliditetom u Gradu Zagrebu kroz sustavnu novčanu podršku, ali i kontinuiranu pomoć kroz osiguravanje njihovog prijevoza na predavanja, odnosno studij. Stipendije za studente s invaliditetom dodjeljuju se na početku akademske godine za dvanaest mjeseci, a korisnici ih mogu nastaviti koristiti do kraja redovnog studija za koji su ih dobili, pod uvjetom da završe akademsku godinu za koju su stipendirani i redovno upišu višu godinu studija. Od akademske 2007./2008. Grad Zagreb je sveukupno stipendirao 59 studenata s invaliditetom. Važno je istaknuti kako u procesu stipendiranja studenata s invaliditetom do sada nije bilo slučajeva vraćanja stipendija. Intervencija promiče načelo jednakih mogućnosti izobrazbe i odgoja u osnovnim, srednjim i višim školama djeci, mladima i odraslim osobama s invaliditetom u integrativnim uvjetima. Nositelj je intervencije Grad Zagreb, koji dodjeljuje više vrsta stipendija u sklopu Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Sektora za zaštitu osoba s invaliditetom, a unazad osam godina dodjeljuju se stipendije studentima s invaliditetom. Stipendije se dodjeljuju temeljem Odluke o stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente s invaliditetom (Službeni glasnik Grada Zagreba 16/07, 17/09, 17/10 i 14/12), kojom su propisani opći uvjeti, postupak i kriteriji za dodjelu stipendije te prava i obveze korisnika. Dionici za implementaciju intervencije su, uz Grad Zagreb, Povjerenstvo za dodjelu stipendije za učenike i studente s invaliditetom, udruge osoba s invaliditetom, udruge studenata s invaliditetom i visokoškolske institucije. Sredstva za stipendije osigurava Grad Zagreb iz proračuna, na poziciji Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. Iznos stipendije utvrđuje se u visini 30% prosječne neto plaće u Gradu Zagrebu za razdoblje I.-VIII. mjeseca godine u kojoj se natječaj raspisuje.

U okviru mjera i aktivnosti Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2011. do 2015. propisane su različite vrste pomoći, a intervencija je usmjerena da prvenstveno kroz financijsku potporu povisi kvalitetu obrazovanja učenika i studenata s invaliditetom. Primjetan je porast interesa za dodjelu stipendije te evidentan porast upisanih studenata s invaliditetom na sveučilište u Zagrebu. Grad Zagreb kontinuirano je povećavao broj stipendija za studente s invaliditetom. Temeljem Odluke o stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente s invaliditetom nije propisana obveza za korisnike da nakon završetka akademskog obrazovanja rade na području Grada Zagreba ili šire, onoliko godina koliko su primali stipendiju. Tijekom razdoblja primjene Odluke uočeni su određeni nedostaci i prepreke u proceduri i uvjetima ostvarivanja prava pa se pristupilo izmjenama i poboljšanju pojedinih odredbi. Stipendija je prvenstveno namijenjena studentima iz Zagreba, i bilo je potrebno spriječiti pritisak i promjene prebivališta samo u svrhu ostvarivanja prava na stipendiju. Ponekad tjelesno oštećenje, koje postoji kod studenata, otežava ispunjavanje uvjeta za nastavak korištenja stipendije. Grad Zagreb je između ostaloga u Odluci izmijenio propis da studenti stariji od 26 godina nemaju pravo sudjelovanja na natječaju. Procesom stipendiranja Grad Zagreb sustavno pomaže mladim osobama s invaliditetom da ne odustaju od školovanja, a time povećava njihove mogućnosti za ravnopravno uključivanje na tržište rada nakon završenog studija. Budućnost je programa neupitna, a u novoj školskoj godini u proces natjecanja uključit će se i učenici prvih razreda srednjih škola, koji do sada nisu imali mogućnost korištenja stipendije. Kandidati se prije objave natječaja informiraju o dodjeli stipendija putem Sajma stipendija, skupova s temom obrazovanja i gostovanja u emisijama raznih medija, a nakon raspisivanja natječaja obavještavaju se udruge osoba s invaliditetom Grada Zagreba i obrazovne ustanove za osobe s invaliditetom kao i Ured za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu. Cijele godine otvorene su telefonske linije za upite kandidata o kriterijima i načinu dodjele stipendija, a putem mrežnih stranica Grada Zagreba moguće je dobiti uvid u informacije o stipendijama koje se dodjeljuju.

Lada Žamarija
Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba
lada.zamarija@zagreb.hr